

Må reguleringen endres for å nå målene?

Nils-Henrik M. von der Fehr, Universitet i Oslo

Energidagene

Oslo, 15. oktober 2010

”Den økonomiske regulering av strømmettet – en gjennomgang”

- Oppdrag
 - *”OED vil ha en uavhengig og overordnet gjennomgang av den økonomiske reguleringen av nettet, i lys av de målene som er trukket opp for nettvirksomhet.*
 - *Formålet er å få en oversikt over fordeler og ulemper ved dagens reguleringsmodell for strømmettet i Norge, og i land det er naturlig å sammenlikne seg med, i andre relevante sektorer samt andre modeller som kan være aktuelle.*
 - *Arbeidet skal ende i en rapport hvor analysene skal være på et overordnet nivå og ha en kortfattet og pedagogisk fremstillingsform.”*
- Rapporten
 - Innledning
 - Reguleringsregimet
 - Kritikken
 - Vurdering
 - Konklusjon

Kritikken

- Ikke samstemt, men noen momenter går igjen
 - manglende (usikker) avkastning på nødvendige investeringer
 - NVEs metode er dårlig egnet, ihvertfall for regionalnettene
- Dessuten hevdes det fra enkelte hold at
 - regimet ikke favner alle samfunnsøkonomisk relevante forhold
 - sammenligning på tvers av selskapene er umulig
 - datagrunnlaget er for dårlig
 - NVEs metode er ikke transparent og skaper usikkerhet
 - det finnes bedre alternativer
- Bakgrunn: Selskapene møter for første gang konflikten mellom kortsiktig og langsiktig effektivitet
 - kostnadseffektivitet versus kapasitet og kvalitet

Overordnet vurdering

- Den økonomiske reguleringen av nettselskapene ivaretar i det store og hele målene i energiloven
 - bygger på anerkjente prinsipper
 - ligger langt fremme internasjonalt
 - utviklet over tid, med justeringer i lys av erfaringer og nye utfordringer
- Slik sett virker kritikken overdreven
 - reguleringen sikrer bransjen som helhet normal avkastning
 - myndighetene har vært lydhøre for velbegrunnede innspill
- På noen punkter er det allikevel grunn til å vurdere endringer for å imøtekomme relevant kritikk
 - koblingen mellom effektivitetsberegninger og kostnadsnormer
 - regnskapsregler og alderssammensetningen av kapitalen

Inntektsrammereguleringen

- Inntektene begrenses av årlige inntektsrammer
- Inntektsrammene er basert dels på faktiske kostnader og dels på beregnede kostnadsnormer
- Kostnadsnormene beregnes ved kostnadssammenligninger på tvers av selskapene
- Kostnadssammenligningene skjer ved hjelp av dataomhyllingsanalyse (DEA)
 - relativ kostnadseffektivitet
 - hensyn tatt til ulikheter i oppgaver og rammebetingelser

Anvendelsen av DEA-resultatene

- Hverken teoretisk eller praktisk grunnlag for mekanisk oversettelse av DEA-resultatene til kostnadsnormer
 - reflekterer ikke nødvendigvis genuine effektivitetsforskjeller
 - følsomme for tekniske forutsetninger og datakvalitet
- Bør vurdere sterkere grad av løsrivelse av kostnadsnormene fra DEA-resultatene
 - skjer delvis allerede (særbehandling, tilleggsberegning, kalibrering)
 - transformasjon av beregningsresultatene
 - bruk av alternative beregningsmetoder
 - dialog med selskapene ("forhandlingsmodell")
- Mulige innvendinger
 - aktørenes påvirkningsmuligheter ("forhandlingsspill")
 - administrative kostnader, for myndigheter og aktørene selv

Alderssammensetning av kapitalen

- Reguleringen er basert på alminnelige regnskapsregler med lineære avskrivninger
 - den effektive ytelsen avtar ikke mye før utstyret er utrangert
 - skjevheter mellom nye og gamle nett
- Skjevhetene utjevnes (delvis) over tid
 - nettene bygges opp og fornyes gradvis
 - det som tapes når nettet er nytt, gjenvinnes når det blir gammelt
- Allikevel grunn til å vurdere korreksjoner for alderssammensetning
 - normkostnader
 - aldersberegninger

Konklusjon

- Kritikken fra bransjen retter seg mot DEA, men rammer incitamentsreguleringen og samfunnsøkonomisk nyttekostnadskriterium mer generelt
- Det er allikevel anvendelsen av DEA-resultatene som fremstår som den svakeste del av reguleringen
 - tilfeldige og tildels store endringer fra et år til et annet
 - fare for systematiske feil for enkeltelskaper
- Inntektsrammene (kostnadsnormene) bør i større grad løsrives fra effektivitetsmålingene
- Ikke grunnlag for en mer fundamental omlegging av den økonomiske reguleringen
 - eventuelle endringer bør særlig ta sikte på å unngå underinvestering (som synes verre enn overinvestering)